Купить в Беларуси: http://belveter.by

Т. У. Логінава, Т. І. Мароз

БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА

ў 7 класе

Вучэбна-метадычны дапаможнік
для настаўнікаў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі
з беларускай і рускай мовамі навучання

Рэкамендавана Навукова-метадычнай установай
«Нацыянальны інстытут адукацыі»
Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь

Мазыр
«Белы Вецер»
2014

Купить в Беларуси: http://belveter.by

Купить в Беларуси: http://belveter.by

УДК 373.5.016:821.161.3.09
ББК 74.268.3(4Би)
Л69

А ў т а р ы:
Т. У. Логінава (раздзелы «Чарадзейная сіла мастацтва», «У вершах і ў прозе», «Паэзія ў прозе і проза ў паэзіі», «Мастацкая літаратура і навука»); ***Т. І. Мароз*** (раздзелы «Загадкавая краіна Паэзія», «Адлюстраванне жыцця ў празаічных творах»)

Р э ц э н з е н т
метадычнае аб’яднанне настаўнікаў-моваведаў дзяржаўнай установы адукацыі «Сярэдняя школа № 218 г. Мінска» (настаўнік беларускай мовы і літаратуры першай катэгорыі *А. В. Мазанік*)

Логінава, Т. У.
Л69 **Беларуская** літаратура ў 7-м класе : вучэб.-метад. дапам. для настаўнікаў устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. і рус. мовамі навучання / Т. У. Логінава, Т. І. Мароз. — Мазыр : Белы Вецер, 2014. — 199, [1] с.
ISBN 978-985-542-935-8.

У дапаможніку раскрываюцца асаблівасці зместу і структуры вучэбнага дапаможніка для 7-га класа «Беларуская літаратура» (аўтары М. А. Лазарук, Т. У. Логінава), даецца кароткі аналіз мастацкіх твораў, прапануюцца разнастайныя прыёмы арганізацыі дзейнасці вучняў на ўроках.

Дапаможнік будзе карысны настаўнікам пры падрыхтоўцы да ўрокаў па беларускай літаратуры.

УДК 373.5.016:821.161.3.09
ББК 74.268.3(4Би)

ISBN 978-985-542-935-8

© Нацыянальны інстытут адукацыі, 2014
© Афармленне. ТАА ВД «Белы Вецер», 2014

Купить в Беларуси: http://belveter.by

Купить в Беларуси: http://belveter.by Купить в России: http://mlbv.ru

Ад аўтараў

Шаноўныя калегі!

Дапаможнік зроблены ў адпаведнасці з зацверджанай Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь праграмай па беларускай літаратуры для 7-га класа (2010 г.) і поўнасцю адпавядае зместу і структуры вучэбнага дапаможніка «Беларуская літаратура. 7 клас» (аўтары: М. А. Лазарук, Т. У. Логінава), у якім вытрыманы прынцып пераемнасці літаратурнай адукацыі ў сярэдніх класах.

Важнейшай дыдактычнай асаблівасцю вывучэння літаратуры на гэтым этапе з'яўляецца чытанне і абмеркаванне вучнямі паэтычных і празаічных твораў, а таксама вызначэнне іх асаблівасцей.

Мэта дапаможніка — даць настаўнікам магчымыя варыянты арганізацыі працы на ўроку літаратуры ў 7-м класе. Літаратурныя кампетэнцыі ў вучняў хутка выпрацоўваюцца толькі тады, калі яны добра ведаюць літаратуразнаўчыя паняцці, на ўроку створана спрыяльнае камунікатыўнае асяроддзе, дзеці зацікаўлены, добра валодаюць словам, умеюць прымяняць свае веды ў час аналізу мастацкіх твораў.

У дапаможніку аўтары прапанавалі сваё бачанне аналізу праграмных твораў, найбольш аптымальныя прыёмы арганізацыі дзейнасці вучняў на ўроку; распрацавалі ўрокі па развіцці маўлення. У дапаможнік не былі ўключаны ўрокі па пазакласным чытанні, паколькі настаўнікі маюць права самастойна выбіраць творы для аналізу.

Кожны настаўнік можа творча падысці да падрыхтоўкі заняткаў і па жаданні выкарыстаць наш матэрыял часткова — выбраць, на яго думку, найбольш неабходнае, патрэбнае з улікам узроўню падрыхтаванасці вучняў пэўнага класа.

Творчых поспехаў і прафесійных адкрыццяў вам, дарагія калегі!

Купить в Беларуси: http://belveter.by

Купить в Беларуси: http://belveter.by

З М Е С Т

Ад аўтараў 3

ЧАРАДЗЕЙНАЯ СІЛА МАСТАЦТВА

Урок 1. Уводзіны 4
Урок 2. Якуб Колас. «У яго быў свет цікавы...» *(урывак з паэмы «Сымон-музыка»)* 7
Урок 3. Янка Купала. «Курган» 13
Урок 4. Янка Купала. «Курган» 17
Урок 5. Янка Купала. «Курган» 24
Урок развіцця маўлення 30

У ВЕРШАХ І Ў ПРОЗЕ

Урок 1. Якуб Колас. «Ручэй» 34
Урок 2. Васіль Быкаў. «Незагойная рана» 41
Урок 3. Васіль Быкаў. «Незагойная рана» 44
Урок 4. Васіль Быкаў. «Незагойная рана» 48
Урок развіцця маўлення 51

ЗАГАДКАВАЯ КРАІНА ПАЭЗІЯ

Урок 1. Уводзіны: Леанід Галубовіч. «Паэзія» або Віктар Шніп. «Паэзія» 56
Урок 2. Максім Багдановіч. «Маёвая песня» 61
Урок 3. Данута Бічэль «Роднае слова» 65
Урок 4. Рыгор Барадулін. «Мы — беларусы» 68
Урок 5. Анатоль Вярцінскі. «Рэквіем па кожным чацвёртым» 71
Урок 6. Ніл Гілевіч «Маці», В. Зуёнак. «Я са шляхоў далёкіх...» 74
Урокі 7—9. Якуб Колас. «Дзядька-кухар» *(урывак з паэмы «Новая зямля»)* 77
Урок развіцця маўлення: замацаванне і паўтарэнне ведаў па тэме «Паэзія» 83

Купить в Беларуси: http://belveter.by

Купить в Беларуси: http://belveter.by

АДЛЮСТРАВАННЕ ЖЫЦЦЯ Ў ПРАЗАІЧНЫХ ТВОРАХ

Урокі 1, 2. Змітрок Бядуля. «На Каляды к сыну» 85
Урок 3. Змітрок Бядуля «На Каляды к сыну» 90
Урок развіцця маўлення *(паводле заключнай сцэны апавядання Змітрака Бядулі «На Каляды к сыну»)* 94
Урок 4. Янка Брыль. «Сірочы хлеб» 96
Урок 5. Янка Брыль. «Сірочы хлеб» 100
Урок 6. Янка Брыль. «Сірочы хлеб» 103
Урок 7. Янка Брыль. «Сірочы хлеб» 107
Урок 8. Янка Брыль. «Сірочы хлеб» 109
Урок 9. Іван Навуменка. «Жуль Верн» 113
Урок 10. Іван Навуменка. «Жуль Верн» 117
Урок 11. Іван Навуменка. «Настаўнік чарчэння» 118
Урок 12. Мікола Лупсякоў. «Мэры Кэт» 120
Урок 13. Мікола Лупсякоў. «Мэры Кэт» 122
Урок 14. Мікола Лупсякоў. «Мэры Кэт» 123
Урок 15. Янка Маўр. «Палескія рабінзоны» 125

ПАЭЗІЯ Ў ПРОЗЕ І ПРОЗА Ў ПАЭЗІІ

Урок 1. Якуб Колас. «Думкі ў дарозе» або Змітрок Бядуля. «Шчасце не ў золаце» 133
Урок 2. Максім Танк. «Дрэвы паміраюць…» 140
Урок 3. Падагульняльны ўрок па тэме «Паэзія ў прозе і проза ў паэзіі» 145

МАСТАЦКАЯ ЛІТАРАТУРА І НАВУКА

Урок 1. Цётка. Артыкул «Шануйце роднае слова!» 149
Урок 2. Уладзімір Караткевіч. «Зямля пад белымі крыламі» 158
Урок 3. Уладзімір Караткевіч. «Зямля пад белымі крыламі» 164
Урок 4. Уладзімір Караткевіч. «Зямля пад белымі крыламі» 171
Урок 5. Леанід Дайнека. «Меч князя Вячкі» *(раздзел V — скарочана)* 176
Урок 6. Леанід Дайнека. «Меч князя Вячкі» 179
Урок 7. Леанід Дайнека. «Меч князя Вячкі» 184
Урок 8. Уладзімір Караткевіч. «Балада пра Вячку, князя людзей простых» 188
Урок 9. Уладзімір Караткевіч. «Балада пра Вячку, князя людзей простых» 194

Купить в Беларуси: http://belveter.by

Купить в Беларуси: http://belveter.by

Вучэбнае выданне

Логінава Таццяна Уладзіміраўна
Мароз Таццяна Іванаўна

БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА Ў 7 КЛАСЕ

Вучэбна-метадычны дапаможнік
для настаўнікаў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі
з беларускай і рускай мовамі навучання

Галоўны рэдактар *С. Я. Шумак*
Вядучы рэдактар *Н. М. Хлебіна*
Мастак вокладкі *А. М. Рогава*
Камп'ютарная вёрстка *Н. М. Хлебінай*

Падпісана да друку 30.07.2014. Фармат 60x84/16. Папера афсетная. Друк лічбавы. Ум. друк. арк. 11,63.
Ул.-выд. арк. 10,0. Тыраж 2013 экз. Заказ 653/5429358-1.

Выдавец і паліграфічнае выкананне:
Таварыства з абмежаванай адказнасцю «Выдавецкі Дом «Белы Вецер». Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы, распаўсюджвальніка друкаваных выданняў № 1/35 ад 16.09.2013.
247760, г. Мазыр, вул. Савецкая, 198/4. Тэл./факс (0236) 32-51-03, 32-51-22. Філіял: 220007,
г. Мінск, вул. Валадзько, 30, оф. 417. Тэл. (017) 224-66-89, 298-50-26, 298-50-27.
http://belveter.by. E-mail: book@belveter.by

Купить в Беларуси: http://belveter.by